

Orientering til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2013

1. Indledning

Ifølge § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder økonomi- og indenrigsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner. Jf. bemærkningerne til loven skal tilskuddet fordeles efter konkrete ansøgninger. En del af puljen vil dog for 2013 blive anvendt til videreførte udviklingsaftaler. Det bemærkes herudover, at en del af puljen (evt. i kombination med bidrag fra den sociale særtilskudspulje efter § 17 i omtalte lov) anvendes til kommuner, som indgår en flerårig udviklingspartnerskabsaftale med ministeriet.

Der er i alt 64 kommuner, der for 2013 har søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov, heraf har 23 kommuner også ansøgt § 17 og 11 kommuner har også ansøgt § 19, som er finansieret af og forbeholdt kommuner i hovedstadsområdet. Der er i alt fordelt 415,9 mio. kr. fra den generelle særtilskudspulje (§16) efter ansøgning til i alt 29 kommuner. Herunder er der anvendt midler til videreførte udviklingsaftaler (udviklingspartnerskaber) for Bornholm (10 mio. kr.), Lolland (48 mio. kr.) og Langeland Kommuner (29 mio. kr.),

I afsnit 2 redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I afsnit 3 redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I afsnit 4 findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I afsnit 5 konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2013

Det fremgår af lov om kommunal udligning og generelle tilskud, at puljen forhøjes ekstraordinært til i alt 400 mio. kr. i 2013 (og 2014).

På baggrund af loven blev der i juni måned skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau gjort rede for de forhold, som der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgik af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger ville blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer
- Særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområderne (dagpasning-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlæg

Hovedkriterierne har – ud fra forskellige vinkler – det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner. Særligtildelingsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af befolkningsfald, eller som har haft en betydelig befolkningsfremgang de seneste år.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår beskatningsgrundlaget for 2013, vækst i andel 0-16 årige og 70+ årige fra 2010 til 2012, andel af 80+ årige i 2012 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2011.

	Kriterier
1	Fald i befolkningstal 2006-2012
2	Større fald i befolkningstal 2006-2012 <i>eller</i> høj vækst i befolkningstal 2010-2012
3	Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2013 (statsgaranti)
4	Vækst i andel 0-16-årige og 70+årige 2010-2012
5	Høj andel 80+årige i 2012
6	Lav beskæftigelsesfrekvens i 2011

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2011, kommunens aktuelle likviditet alt andet lige korrigeret for tilbagebetaling af eventuel efterregulering vedr. selvbudgettering i 2010 samt efterreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for 2011, den driftsmæssige balance i 2012 ifølge budgettet, ledigheden i 2011 samt bruttoanlægsudgifterne 2007-2011.

I forhold til den driftsmæssige balance er der taget højde for, at driftsindtægterne bør overstige driftsudgifterne med henblik på, at en kommune også har tilstrækkelige indtægter til at finansiere sit anlægsniveau.

	Kriterier
1	Lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2012
2	Lav korrigeret gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2012
3	Svag driftsbalance pr. indbygger i 2012
4	Høj ledighed i 2011
5	Lave bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2007-2011
6	Særligt lave bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2007-2011

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

En række kommuner er præget af økonomiske udfordringer, som må vurderes at være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje forsørgelsesudgifter samt udgifter til førtidspension, et lavt beskatningsgrundlag som antages kan være medvirkende til højt beskatningsniveau, ligesom skat/serviceforholdet kan være en indikator for kommunens vedvarende udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår særligt forsørgelsesudgifter samt udgifter til førtidspension ud fra regnskab 2011, et lavt beskatningsgrundlag i 2013 og beskatningsniveau i 2012 samt skat/serviceforholdet i budget 2012.

	Kriterier
1	Høje udgifter til forsørgelse pr. 17-64-årig i regnskab 2011
2	Høje udgifter til førtidspension pr. 17-64-årig i regnskab 2011
3	Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2013 (statsgaranti)
4	Højt beskatningsniveau 2012
5	Højt skat/serviceforhold 2012

3.4. Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Som underliggende kriterier indgår den enkelte kommunes udgiftsudvikling på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i perioden 2009-2011. Desuden indgår anlægsniveauet på kvalitetsfundsområderne 2009-2011 samt beskatningsniveauet 2012.

Nogle kommuner kan have særlige udfordringer i forhold til at sikre ressourcer til kernevelfærdsområderne (dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlægsinvesteringer på kvalitetsfundsområderne og selvom udgifterne på de omtalte områder allerede lå lavt. Såfremt kommunen også har et højt beskatningsniveau, vurderes dette som en yderligere udfordring.

	Kriterier
1	Udvikling i nettoudgifter til børnepasning pr. 0-10-årig 2009-2011 og lave udgifter på området i 2009
2	Udvikling i nettoudgifter til folkeskolen pr. 7-16-årig 2009-2011 og lave udgifter på området i 2009
3	Udvikling i nettoudgifter til ældreområdet pr. 65+årig 2009-2011 og lave udgifter på området i 2009
4	Lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2009-2011
5	Særligt lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2009-2011
6	Højt beskatningsniveau 2012

4. Hensyn i øvrigt

Udover de ovenfor beskrevne fire kommune-grupper (med kommuner der opfylder et hovedkriterium) inddrages foruden kommunernes ansøgninger en række øvrige forhold ved fordelingen af tilskud efter § 16, herunder:

- Efterreguleringen af skat og udligning vedr. 2010 inddrages i de tilfælde, hvor det vurderes, at tilbagebetalingen kan indebære en udfordring for kommunens likviditet.
- Etableringen af Udbetaling Danmark, hvor det vurderes, at dette kan indebære en udfordring for kommunens likviditet.
- Byrdefordelingsmæssige virkninger som følge af justeringerne af udligningssystemet.
- Byrdefordelingsmæssige effekter af højere beskatningsgrundlag og tilhørende lavere bloktilskud
- Byrdefordelingsmæssige virkninger som følge af omlægningen af beskæftigelsestilskuddet.
- Andre kommunespecifikke forhold, herunder dagpasning for personer, der bor i udlandet, men arbejder i Danmark.

5. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder en fastsat del af kriterierne i de fire kategorier, der er nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår antallet af opfyldte kriterier, eventuelt hensynene nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.